

מסורת הש"ס

א) שם חת: ט. לט"ל ט. לקמן
ב) שם: ט. וק"א. (ט) לקמן
ג) שם: ט. וק"א. (א) וק"ל
ד) שם: ט. וק"א. לקמן ט"א.
ה) שם: ט. וק"א. (ט) לקמן ט"א.
ו) שם: ט. וק"א. (א) שם ק"ב.
ז) שם: ט. וק"א. (א) שם ק"ב.
ח) שם: ט. וק"א. (א) שם ק"ב.
ט) שם: ט. וק"א. (א) שם ק"ב.
י) שם: ט. וק"א. (א) שם ק"ב.

הגרות הב"ח

(א) הוב' ד"ה ע"ל וכו'
דעפ"ח ד"ר יוחנן דמשום
וכו' להשתמש עם לא פ"ל
ואתו' ו' נמחק: (ב) ר"ח
דעפ"ח דר"ב נפקי מ"ל
כ"ד ע"פ: (ג) ר"ח כותב
וכו' וק"א ד"ה אבות מ"א
ש"י: (ד) ר"ה הטומן וכו'
ואי נקטיה לפני וכו' א"ל
לא פרישי מן:

מוסף רש"י

מקום שאין בו ארבעה
על ארבעה. שם דין
רשות הרבים לרשות היחיד
הואיל וכלל מקום השוכן
לאו רשות חלופי נפשיה
הוא ויבטל להכלל ולהכלל
הוא מקום שבו נע"ל
וכולל ש"ל
יחליפו. דלא לימור דק"א
משיל משום ארבעה
לרשות היחיד וא"ל למישר
הכלל נפשיה נש"ו: וכו'
משיל תורה. יתיר ממה
שנפשיה תורה נכריה
ונפשיה א"א. ג"ה. תלמי
ש"ל בש"ל כל ל"ה
והטומן נתקן להשתכל
ותקן מוקדא היא לטי
וע"ה כ"ג. א"ה מגדלה
מקצתה. ש"ל לוחיה
מקום המנולה. דלפ"ל
מטילין מן כ"ל ל"ה. ש"ל
כ"ך להגביה התקן א"ל
מגביה מקום המנולה
והתקן שש"ל וכו'. וכו'.
הטומן לפת. להשתמר
בקרקע ע"ל נד"ל וש"ה
ל"ה.

רבינו הנגאל

ר"י יוחנן אמר אם יש
בכחול ר"י ישילו פירות.
עולין בני אדם מחצו זו
לחצו זו ואוכלין עם.
ואם אין בו ד' אפי' אם
אינו לעלות בו מעלין.
ר' יוחנן לעמינה. דאמר
מקום שאין בו ד' על ד'
מחו' לבני רשות הרבים
ולבני רשות היחיד לכתח
עליו. וכלבד שלא יחליפו
זה מזה. ומטומין וכו'
רב לית ליה אח דר'
יוחנן. עולם אית ליה
וכי אית ליה לרב תאי
סבא ברשויה דאורייתא
בגון רשות היחיד ורשות
הרבים. אבל ברשויה
לית ליה. (דב"ק) חכמים
עשו חיוב לדבריהם ותי
משיל תורה. ל"כ"ך אמר
אמר לחווי בו אפי' בכלל
נימא. אמר רב נתמן כותל
שבין שתי חצירות גבוה
[ו] ר"ה ר"ב ד' וצ"ד אחר
ש"ה לארץ נותנין אחר

חלון פרק שביעי עירובין

ע"ז

עין משפט
ג"ר מצוה

א א מ"י פ"ג מהל'
עירובין הלכה ד'
טושי"ט ט"י ש"ע ספיק' ו:
ז ב ט"ו וכו' ש"ה ספיק'
א:
ח ג מ"י ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו

ורבי יוחנן אמר אלו מעלין בו. פירוש מן הבית דמן החצר אפילו
נכנס ד' שרי דכר"ס מוקי לה רבי יוחנן לקמן גריס כל גגות
(דף נ"ג). עולין אין בעלין א"א. מימה דמאי קס"ד וכי
לא ידע דרבי יוחנן איירי באין לו ארבעה וי"ל דס"ד טעמא דרבי
יוחנן (ב) משום דל"ן רגילות להשתמש
שם ולא אסרי אהרדי והוא הדין
נכנס ד' כיון שהוא גבוה י' ואין
נה להשתמש שם ולהכי לא פריך אל"ל
לר' יוחנן אצל לר"ב דטעמא משום
דכ"טל הוא לא ש"ך אל"ל באין בו
ד' על ד': **הבא** במאי עסקינן
ברשויות דרבנן. נראה דוקא כי הכא
שהכל רה"י אל"ל ש"ל עירובו אצל
מקום שאין בו ד' על ד' ש"ך רה"י
לכרמליה א"ן נראה שיחוק רב אל"ל
מומר לבני רה"י ולבני כרמליה לכתף
עליו וק"ת מוכח כן בפ"ק (דף ט"ו).
דמוקי רבא אצל לר"ב דל"מ רב טון
הפסחא אע"ג שאין בו ד' על ד' כ"ך
למי אחר להמירו הפסחא לכרמליה
משום דמלא מין א"ת מינו ולר"ה"ר
ש"י ולא קא"ת משום דעשו חיוב
אל"ל ודאי א"ך לר"ב כיון כרמליה לרה"י
לא עשו חיוב ומיכו מ"ינו למימר
דהסח לא נקט טעמא דחיוב משום
דל"ת ליה טעמא דאמרי"ל:

ברשויות דרבנן. נפקי כ"ד
(ט) משתמטין מוקל
רב דיימי טפי משמיה דרבי יוחנן
נכרשויות דרבנן וצ"ד אפילו להחליף
כשיש בין רשות היחיד לכרמליה
מקום שאין בו ד' על ד' והא דל"מ
ר' יוחנן הכא אלו מעלין מכאן ואוכלין
מקום שאין בו ד' על ד' ש"ך רה"י
לכרמליה א"ן נראה שיחוק רב אל"ל
מומר לבני רה"י ולבני כרמליה לכתף
עליו וק"ת מוכח כן בפ"ק (דף ט"ו).
דמוקי רבא אצל לר"ב דל"מ רב טון
הפסחא אע"ג שאין בו ד' על ד' כ"ך
למי אחר להמירו הפסחא לכרמליה
משום דמלא מין א"ת מינו ולר"ה"ר
ש"י ולא קא"ת משום דעשו חיוב
אל"ל ודאי א"ך לר"ב כיון כרמליה לרה"י
לא עשו חיוב ומיכו מ"ינו למימר
דהסח לא נקט טעמא דחיוב משום
דל"ת ליה טעמא דאמרי"ל:

מקום שאין בו ד' על ד' ש"ך רה"י
לכרמליה א"ן נראה שיחוק רב אל"ל
מומר לבני רה"י ולבני כרמליה לכתף
עליו וק"ת מוכח כן בפ"ק (דף ט"ו).
דמוקי רבא אצל לר"ב דל"מ רב טון
הפסחא אע"ג שאין בו ד' על ד' כ"ך
למי אחר להמירו הפסחא לכרמליה
משום דמלא מין א"ת מינו ולר"ה"ר
ש"י ולא קא"ת משום דעשו חיוב
אל"ל ודאי א"ך לר"ב כיון כרמליה לרה"י
לא עשו חיוב ומיכו מ"ינו למימר
דהסח לא נקט טעמא דחיוב משום
דל"ת ליה טעמא דאמרי"ל:

מקום שאין בו ד' על ד' ש"ך רה"י
לכרמליה א"ן נראה שיחוק רב אל"ל
מומר לבני רה"י ולבני כרמליה לכתף
עליו וק"ת מוכח כן בפ"ק (דף ט"ו).
דמוקי רבא אצל לר"ב דל"מ רב טון
הפסחא אע"ג שאין בו ד' על ד' כ"ך
למי אחר להמירו הפסחא לכרמליה
משום דמלא מין א"ת מינו ולר"ה"ר
ש"י ולא קא"ת משום דעשו חיוב
אל"ל ודאי א"ך לר"ב כיון כרמליה לרה"י
לא עשו חיוב ומיכו מ"ינו למימר
דהסח לא נקט טעמא דחיוב משום
דל"ת ליה טעמא דאמרי"ל:

מחלין לראשו והוא הדין דמורידין דמקום פטור הוא וצ"ל
לכאן ולכאן להקל: **מקום שאין בו ד'**. רוחב ועומד בין רה"י
לרה"י יש לנו היכר כגון גבוה מן הארץ ג' ואילו היה רוחב ד'
היה נקרא רשות לעצמו והוא כרמליה ואסור לכאן ולכאן אצל
עביו נקרא מקום פטור ומותר
לכאן ולכאן לכתף עליו משא"י שלהן:
ובלבד שלא יחליפו. דרבנן היא דל"ל
חיובא ליכא דבעינן עקירה מרשות זו
והנחה לרשות זו והכא עקירה מרה"י
גמורה והנחה למקום פטור ועקירה
ממקום פטור והנחה לרה"י גמורה:
ורב ל"ת ליה דרב דיימי. נתמיה. והא
מתימא היא כמקמת שנת בפ"ק
(דף ו'). עומד א"ס על האסקופה נוטל
מעני ועוקן לו מבעל הבית ועוקן לו
ונלבד שלא יעול מזה ויתן לזה:
רשויות דאורייתא. כגון רשות רבים
ויחיד: **דרבנן**. מלירות דרשות יחיד
ויחיד הוא ומדרבנן הוא דלמסור:
ול"דו אחד שום לארץ. כלומר גבוה
הוא מן האמת ועומק הוא להכרמה
כגון שקרקעיתה של זו גבוה. כל כמה
ללא גבוה י' קרי ליה שום לארץ:
ונוטין אסור. להעלות ולהוריד מעליו
ותצירו אסור: **סריץ**. ע"פ פ"י אורץ
המלירות מגדל כל זו לזו היא מחילה
מעלימא: **שום לארץ**. שאינו עמוק
ממנה י' כגון שקרקעיתה נמוך:
אימא לא. משום דל"ת ליה נמי
תשישמה הוא: **הארץ**. **לא כשיטא**
שמישייה. מה שמניח בו משתמר:
כשיטא שמישייה. שנופלים החפצים:
כא למעט. אכחיל קאי. וקס"ד שעה
אל עפר נמטה שרקע עמוק לכותל
אל כנה אינכ"ה א"ן הניח שם
ספספסי: **א"ס י"ז כמטוטו ד'**. אורץ
ג"ד משן הכותל היו כפתח וכיון
דמשתמש בכל הכותל שהרי משמישו
נחת שעולה לו דרך פתחו: **אי אהני**
מעוטא. למיחיה פתחא כוליה שרי:
ואי לא אהני. הא כטייל ליה: **אמר**
רבינא. לאו מלמטה עסקינן דתסת
ודאי צ"ד מ"ד' לא מהני למידי אל"ל
כגון שעקר חוליה מראשו מגובהו
אל כותל קרי ראשו דתמן היו כדל"ש
פירות (ט): הל"ך ה"ן די מעוטא ארבעה
אורץ היו פיתחא לכל הכותל צ"ד
מהכי פיתחא הוא דלא היו אצל
לאשתמושי היה שרי דמיון דלא גבוה
י' לא היו רשואה: **כפה פסל**. סמוך
לכותל ומיעט גובהו מעשרה. כל הני
מיעוטי כגון ל"כ"ה י' מראשו לראש
הכותל: **מאי הוי**. אחמי ניטל כשנת
הוא: **פנה**. תלנה כוסר שטומנין
אותה נתקן להשתכל ותמן מוקדא
הוא ואסור לטלטלו כגון שהקליה
ללצון לצניס: **ותררס שטמינה**.

מחלין לראשו והוא הדין דמורידין דמקום פטור הוא וצ"ל
לכאן ולכאן להקל: **מקום שאין בו ד'**. רוחב ועומד בין רה"י
לרה"י יש לנו היכר כגון גבוה מן הארץ ג' ואילו היה רוחב ד'
היה נקרא רשות לעצמו והוא כרמליה ואסור לכאן ולכאן אצל
עביו נקרא מקום פטור ומותר
לכאן ולכאן לכתף עליו משא"י שלהן:
ובלבד שלא יחליפו. דרבנן היא דל"ל
חיובא ליכא דבעינן עקירה מרשות זו
והנחה לרשות זו והכא עקירה מרה"י
גמורה והנחה למקום פטור ועקירה
ממקום פטור והנחה לרה"י גמורה:
ורב ל"ת ליה דרב דיימי. נתמיה. והא
מתימא היא כמקמת שנת בפ"ק
(דף ו'). עומד א"ס על האסקופה נוטל
מעני ועוקן לו מבעל הבית ועוקן לו
ונלבד שלא יעול מזה ויתן לזה:
רשויות דאורייתא. כגון רשות רבים
ויחיד: **דרבנן**. מלירות דרשות יחיד
ויחיד הוא ומדרבנן הוא דלמסור:
ול"דו אחד שום לארץ. כלומר גבוה
הוא מן האמת ועומק הוא להכרמה
כגון שקרקעיתה של זו גבוה. כל כמה
ללא גבוה י' קרי ליה שום לארץ:
ונוטין אסור. להעלות ולהוריד מעליו
ותצירו אסור: **סריץ**. ע"פ פ"י אורץ
המלירות מגדל כל זו לזו היא מחילה
מעלימא: **שום לארץ**. שאינו עמוק
ממנה י' כגון שקרקעיתה נמוך:
אימא לא. משום דל"ת ליה נמי
תשישמה הוא: **הארץ**. **לא כשיטא**
שמישייה. מה שמניח בו משתמר:
כשיטא שמישייה. שנופלים החפצים:
כא למעט. אכחיל קאי. וקס"ד שעה
אל עפר נמטה שרקע עמוק לכותל
אל כנה אינכ"ה א"ן הניח שם
ספספסי: **א"ס י"ז כמטוטו ד'**. אורץ
ג"ד משן הכותל היו כפתח וכיון
דמשתמש בכל הכותל שהרי משמישו
נחת שעולה לו דרך פתחו: **אי אהני**
מעוטא. למיחיה פתחא כוליה שרי:
ואי לא אהני. הא כטייל ליה: **אמר**
רבינא. לאו מלמטה עסקינן דתסת
ודאי צ"ד מ"ד' לא מהני למידי אל"ל
כגון שעקר חוליה מראשו מגובהו
אל כותל קרי ראשו דתמן היו כדל"ש
פירות (ט): הל"ך ה"ן די מעוטא ארבעה
אורץ היו פיתחא לכל הכותל צ"ד
מהכי פיתחא הוא דלא היו אצל
לאשתמושי היה שרי דמיון דלא גבוה
י' לא היו רשואה: **כפה פסל**. סמוך
לכותל ומיעט גובהו מעשרה. כל הני
מיעוטי כגון ל"כ"ה י' מראשו לראש
הכותל: **מאי הוי**. אחמי ניטל כשנת
הוא: **פנה**. תלנה כוסר שטומנין
אותה נתקן להשתכל ותמן מוקדא
הוא ואסור לטלטלו כגון שהקליה
ללצון לצניס: **ותררס שטמינה**.

מחלין לראשו והוא הדין דמורידין דמקום פטור הוא וצ"ל
לכאן ולכאן להקל: **מקום שאין בו ד'**. רוחב ועומד בין רה"י
לרה"י יש לנו היכר כגון גבוה מן הארץ ג' ואילו היה רוחב ד'
היה נקרא רשות לעצמו והוא כרמליה ואסור לכאן ולכאן אצל
עביו נקרא מקום פטור ומותר
לכאן ולכאן לכתף עליו משא"י שלהן:
ובלבד שלא יחליפו. דרבנן היא דל"ל
חיובא ליכא דבעינן עקירה מרשות זו
והנחה לרשות זו והכא עקירה מרה"י
גמורה והנחה למקום פטור ועקירה
ממקום פטור והנחה לרה"י גמורה:
ורב ל"ת ליה דרב דיימי. נתמיה. והא
מתימא היא כמקמת שנת בפ"ק
(דף ו'). עומד א"ס על האסקופה נוטל
מעני ועוקן לו מבעל הבית ועוקן לו
ונלבד שלא יעול מזה ויתן לזה:
רשויות דאורייתא. כגון רשות רבים
ויחיד: **דרבנן**. מלירות דרשות יחיד
ויחיד הוא ומדרבנן הוא דלמסור:
ול"דו אחד שום לארץ. כלומר גבוה
הוא מן האמת ועומק הוא להכרמה
כגון שקרקעיתה של זו גבוה. כל כמה
ללא גבוה י' קרי ליה שום לארץ:
ונוטין אסור. להעלות ולהוריד מעליו
ותצירו אסור: **סריץ**. ע"פ פ"י אורץ
המלירות מגדל כל זו לזו היא מחילה
מעלימא: **שום לארץ**. שאינו עמוק
ממנה י' כגון שקרקעיתה נמוך:
אימא לא. משום דל"ת ליה נמי
תשישמה הוא: **הארץ**. **לא כשיטא**
שמישייה. מה שמניח בו משתמר:
כשיטא שמישייה. שנופלים החפצים:
כא למעט. אכחיל קאי. וקס"ד שעה
אל עפר נמטה שרקע עמוק לכותל
אל כנה אינכ"ה א"ן הניח שם
ספספסי: **א"ס י"ז כמטוטו ד'**. אורץ
ג"ד משן הכותל היו כפתח וכיון
דמשתמש בכל הכותל שהרי משמישו
נחת שעולה לו דרך פתחו: **אי אהני**
מעוטא. למיחיה פתחא כוליה שרי:
ואי לא אהני. הא כטייל ליה: **אמר**
רבינא. לאו מלמטה עסקינן דתסת
ודאי צ"ד מ"ד' לא מהני למידי אל"ל
כגון שעקר חוליה מראשו מגובהו
אל כותל קרי ראשו דתמן היו כדל"ש
פירות (ט): הל"ך ה"ן די מעוטא ארבעה
אורץ היו פיתחא לכל הכותל צ"ד
מהכי פיתחא הוא דלא היו אצל
לאשתמושי היה שרי דמיון דלא גבוה
י' לא היו רשואה: **כפה פסל**. סמוך
לכותל ומיעט גובהו מעשרה. כל הני
מיעוטי כגון ל"כ"ה י' מראשו לראש
הכותל: **מאי הוי**. אחמי ניטל כשנת
הוא: **פנה**. תלנה כוסר שטומנין
אותה נתקן להשתכל ותמן מוקדא
הוא ואסור לטלטלו כגון שהקליה
ללצון לצניס: **ותררס שטמינה**.

מחלין לראשו והוא הדין דמורידין דמקום פטור הוא וצ"ל
לכאן ולכאן להקל: **מקום שאין בו ד'**. רוחב ועומד בין רה"י
לרה"י יש לנו היכר כגון גבוה מן הארץ ג' ואילו היה רוחב ד'
היה נקרא רשות לעצמו והוא כרמליה ואסור לכאן ולכאן אצל
עביו נקרא מקום פטור ומותר
לכאן ולכאן לכתף עליו משא"י שלהן:
ובלבד שלא יחליפו. דרבנן היא דל"ל
חיובא ליכא דבעינן עקירה מרשות זו
והנחה לרשות זו והכא עקירה מרה"י
גמורה והנחה למקום פטור ועקירה
ממקום פטור והנחה לרה"י גמורה:
ורב ל"ת ליה דרב דיימי. נתמיה. והא
מתימא היא כמקמת שנת בפ"ק
(דף ו'). עומד א"ס על האסקופה נוטל
מעני ועוקן לו מבעל הבית ועוקן לו
ונלבד שלא יעול מזה ויתן לזה:
רשויות דאורייתא. כגון רשות רבים
ויחיד: **דרבנן**. מלירות דרשות יחיד
ויחיד הוא ומדרבנן הוא דלמסור:
ול"דו אחד שום לארץ. כלומר גבוה
הוא מן האמת ועומק הוא להכרמה
כגון שקרקעיתה של זו גבוה. כל כמה
ללא גבוה י' קרי ליה שום לארץ:
ונוטין אסור. להעלות ולהוריד מעליו
ותצירו אסור: **סריץ**. ע"פ פ"י אורץ
המלירות מגדל כל זו לזו היא מחילה
מעלימא: **שום לארץ**. שאינו עמוק
ממנה י' כגון שקרקעיתה נמוך:
אימא לא. משום דל"ת ליה נמי
תשישמה הוא: **הארץ**. **לא כשיטא**
שמישייה. מה שמניח בו משתמר:
כשיטא שמישייה. שנופלים החפצים:
כא למעט. אכחיל קאי. וקס"ד שעה
אל עפר נמטה שרקע עמוק לכותל
אל כנה אינכ"ה א"ן הניח שם
ספספסי: **א"ס י"ז כמטוטו ד'**. אורץ
ג"ד משן הכותל היו כפתח וכיון
דמשתמש בכל הכותל שהרי משמישו
נחת שעולה לו דרך פתחו: **אי אהני**
מעוטא. למיחיה פתחא כוליה שרי:
ואי לא אהני. הא כטייל ליה: **אמר**
רבינא. לאו מלמטה עסקינן דתסת
ודאי צ"ד מ"ד' לא מהני למידי אל"ל
כגון שעקר חוליה מראשו מגובהו
אל כותל קרי ראשו דתמן היו כדל"ש
פירות (ט): הל"ך ה"ן די מעוטא ארבעה
אורץ היו פיתחא לכל הכותל צ"ד
מהכי פיתחא הוא דלא היו אצל
לאשתמושי היה שרי דמיון דלא גבוה
י' לא היו רשואה: **כפה פסל**. סמוך
לכותל ומיעט גובהו מעשרה. כל הני
מיעוטי כגון ל"כ"ה י' מראשו לראש
הכותל: **מאי הוי**. אחמי ניטל כשנת
הוא: **פנה**. תלנה כוסר שטומנין
אותה נתקן להשתכל ותמן מוקדא
הוא ואסור לטלטלו כגון שהקליה
ללצון לצניס: **ותררס שטמינה**.

המחורר על התלוש א"כ היה ליה למנקט תרומה דגבי מחורר ותלוש
רגול להיכיר תרומה בכל מקום אין תורמין מן התלוש על המחורר
פירות ערוגה זו תלושין יהיו תרומה על פירות מחוררין ואורי"י
דרגילות הוא שמתוספין מחמת ליתומים הקרקע כעין שאנו רואין
שומין וצ"ל שמתוספין אפילו כשמונחם בחלון ועל אותה
דוקא נקט הטומן אצל א"ס לשם נטיעה עושה חושש משום כולם:
מקל"ת

המחורר על התלוש א"כ היה ליה למנקט תרומה דגבי מחורר ותלוש
רגול להיכיר תרומה בכל מקום אין תורמין מן התלוש על המחורר
פירות ערוגה זו תלושין יהיו תרומה על פירות מחוררין ואורי"י
דרגילות הוא שמתוספין מחמת ליתומים הקרקע כעין שאנו רואין
שומין וצ"ל שמתוספין אפילו כשמונחם בחלון ועל אותה
דוקא נקט הטומן אצל א"ס לשם נטיעה עושה חושש משום כולם:
מקל"ת